

رسالة الرجل من الرجل

تعهدنامه اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

دانشگاه بین المللی
علامه عسکری (ره)
ALLAMEH ASGAR INTERNATIONAL UNIVERSITY
جامعة العلامة العسکری العالمية

معاونت پژوهش و فناوری

اینجانب:

نام: مرضیه سعیدی حقیقت شماره دانشجویی: ۴۰۱۱۳۱۶۰۱۵ مقطع: ارشد رشته: حقوق گرایش: حقوق خصوصی تاریخ دفاع: ۱۴۰۴/۰۶/۳۱

نمره: ۱۹ درجه: عالی

عنوان پایان نامه / رساله:

وضعیت حقوقی مراتع و جنگلهای موقوفه پس از ملی شدن

تعهدات:

۱- اصالت محتوایی: این اثر حاصل پژوهش اصیل شخصی من است. هر گونه استفاده از آثار دیگران (کتاب، مقاله، نرم افزار، داده، تصویر، ایده) با ذکر کامل منبع در متن و فهرست منابع، مطابق ضوابط دانشگاه انجام شده است.

۲- عدم تکرار ارائه: این پایان نامه/رساله قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (در هیچ مقطعی) در هیچ دانشگاهی ارائه نشده و بخش های عمده آن برای دریافت امتیاز دیگری ارائه نگردیده است.

۳- حقوق بهره برداری و مالکیت فکری: هرگونه بهره برداری پس از فراغت (چاپ کتاب، ثبت اختراع، تجاری سازی، انتشار در پایگاهها و ..) منوط به اخذ مجوز کتبی از معاونت پژوهش دانشگاه و در صورت نیاز از استاد راهنما است.

۴- پذیرش عواقب تخلف: در صورت اثبات هرگونه تخلف (سرقت علمی، خودسرقتی، عدم ذکر منبع، ارائه مکرر، بهره برداری غیرمجاز) در هر زمان، کلیه عواقب قانونی و آموزشی را می پذیرم. دانشگاه محق است نسبت به اخطار، محرومیت، لغو نمره، ابطال مدرک، معرفی به مراجع قضایی اقدام کند. در صورت ابطال مدرک، هیچ ادعایی نخواهم داشت.

۵- نگهداری داده ها: کلیه داده ها و مستندات پژوهش تا ۵ سال پس از دفاع قابل ارائه است و دانشگاه می تواند اصالت آن ها را بررسی کند.

۶- اخلاق در پژوهش: اصول اخلاقی پژوهش (مشارکت انسان، حیوانات، محیط زیست) رعایت شده است.

تذکر: تکمیل و امضای این تعهدنامه شرط صدور گواهی فراغت از تحصیل است.

نام و نام خانوادگی: مرضیه سعیدی حقیقت امضاء ..... تاریخ: ۱۴۰۴/۰۶/۳۱

محل امضاء دانشکده.....

تأیید استاد راهنما ..... تأیید معاونت پژوهش.....

این پایان نامه در دانشگاه علامه عسکری (ره) و با حمایت پژوهشکده مطالعات وقف و نیکوکاری (خیر ماندگار) دانشگاه اصفهان به نشانی وب

<https://ala.ui.ac.ir> انجام شده است.

دانشگاه بین المللی علامه عسکری (ره) - قم
پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق
گرایش حقوق خصوصی

عنوان

وضعیت حقوقی مراعات و جنگلهای موقوفه پس از ملی شدن

استاد راهنما

دکتر محمود حاتمی

نگارش

مرضیه سعیدی حقیقت

تابستان ۱۴۰۴

جامعة العلامة العسكري الدولية - قم

رسالة ماجستير في القانون

قسم القانون الخاص

العنوان:

وضع حقوق المرات والحرب بعد إيقاف السيارة بعد عدة مرات

الاستاذ المشرف:

الدكتور محمود حاتمي

اعداد:

مرضيه سعيد حقيقت

صيف ١٤٤٦

تقدیم به

والاترین راهنما و معلم بشریت حضرت ختمی مرتبت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و

خاندان پاک و مطهرش

و روح ملکوتی حضرت امام خمینی (ره) بنیان گذار نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران.

ضمن درخواست علو مراتب برای سرداران بزرگ شهید تقدیم می گردد به سید الشهدای مقاومت

حضرت سردار دلها شهید حاج قاسم سلیمانی و سرداران شهید راه قدس، شهید جمهور عزیزمان

آیت الله رئیسی (رضوان الله علیه)، پرچمدار مقاومت شهید سید حسن نصر الله، شهدای مدافع حرم، شهدای

گمنام و شهدای بی سر.

با کمال احترام و خضوع، تقدیم به استادان حقوق مدنی کشورم که حق بزرگی بر جامعه دارند مخصوصا

استاد بزرگ و دانشمند فقید پدر علم حقوق ایران دکتر کاتوزیان .

و روح آسمانی پدر و مادرم که داغ نبودنشان هرگز سرد نمی شود.

تقدیم به پرچمدار ولایت طاهرین رهبرم سید علی

سپاس و امتنان

از اساتید ارجمندی که در این مسیر بنده را یاری نمودند به ویژه استاد راهنمای گرانقدر جناب حجت الاسلام حاتمی (زید عزه) و استاد ارجمند دکتر حدادی منش که بدون بهره مندی از زحمات بی دریغ و راهنمایی‌های سود مند ایشان انجام این رسالت ممکن نبود.

و سرکار خانم دکتر زاهدی فر که زحمت مشاوره این پایان نامه را متقبل شدند و از محضرشان بهره مند شدم.

قدردانی بی پایان از همسرم که همواره مشوق و همراه بنده بودند و فرزندانم علی الخصوص آقا سید روح الله که در این مسیر متحمل سختی شدند.

تشکر از مجموعه‌هایی که در جمع آوری اطلاعات بنده را همراهی نمودند به ویژه:

کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

کتابخانه دیجیتال آستان قدس رضوی

معاونت حقوقی آستان قدس رضوی

ادارات اوقاف و امور خیریه و ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری و ادارات ثبت اسناد و املاک استان خراسان، استان اصفهان، استان مازندران، استان گلستان، استان قم و دیگر اشخاص حقیقی و حقوقی که ذکر نامشان در این مبحث نمی‌گنجد.

چکیده

در منابع معتبر اسلامی و قوانین موضوعه مراتع و جنگلها جزو انفال واموال عمومی است و متعلق به همه افراد جامعه می‌باشد و مالک خاص ندارد و اشخاص نمی‌توانند آنها را تملک کنند، لذا وقف کردن چیزی که مالکیتی بر آن متصور نیست از نظر شرعی و حقوقی صحیح نمی‌باشد. مع ذلک شاهد وجود مراتع و جنگلهای موقوفه در سطح کشور می‌باشیم. پژوهش حاضر بر پایه استدلالهای مبتنی بر نظام‌های فقهی و حقوقی و اقتصادی به تبیین وضعیت مالکیت مراتع و جنگلها و بالتبع وقف آنها پرداخته است و تاثیر ملی شدن جنگلها بر موقوفات را مورد بررسی قرار داده است. فقها مالکیت افراد بر انفال از طریق حيازت و احیاء را جایز دانسته اند و قانون مدنی نیز آن را مورد تأیید قرار داده است. لذا در زمان گذشته افراد می‌توانستند براساس قاعده حيازت مرتع و جنگلی را احیا کرده و مالک شوند و پس از استقرار مالکیت آن را وقف نمایند. با تصویب قانون ملی شدن جنگلها در ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ نظام مالکیت دچار دگرگونی شد و همه مراتع، جنگلها، بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی اعم از موقوفات و غیر آن ملی اعلام شد و به دولت واگذار گردید و موقوفات از وقفیت خارج شدند. بعد از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی و تصویب قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه در ۱۳۶۳/۰۹/۰۷ موقوفات به وقفیت بازگشتند که این موضوع باعث بروز اختلافاتی بین سازمان جنگلها و مراتع و سازمان اوقاف و امور خیریه گردید. یافته‌های حاصل از پژوهش این است که مالکیت موقوفات از نظر فقهی و حقوقی با موقوفه است و ملی شدن اثری بر موقوفات ندارد و آنها را از وقفیت خارج نمی‌کند، مع ذلک بهره برداری از آنها تحت نظارت سازمان جنگلها می‌باشد، همچنین از دلایل مهم اختلاف بین دو سازمان، تاریخ احیاء و اثر آن بر منابع مذکور است. طی تحقیقات صورت گرفته محقق شد ماده ۳۴ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۴۶/۰۵/۲۵ اصلاحی ۱۳۷۳/۰۷/۰۷، تبصره ۶ الحاقی به قانون ابطال فروش اسناد آب و رقبات موقوفه مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹، نظریات مشورتی شورای نگهبان و اداره حقوقی قوه قضائیه احیای سال ۱۳۶۵ را مورد تأیید قرار داده است و مقرر گردیده اراضی ای که قبل از ۱۳۶۵/۱۲/۱۶ احیاء شده و وقف گردیده باشد وقف آن صحیح است و سازمان جنگلها تاریخ ملی شدن (۱۳۴۱/۱۰/۲۷) را تاریخ احیاء قلمداد نموده است و این اختلاف نظر و دیدگاه‌های متفاوت در این موضوع باعث صدور آراء متفاوت گردیده است.

واژگان کلیدی: وضعیت حقوقی، جنگل، مرتع، انفال، ملی شدن، وقف، مالکیت